

TOESPRAAK GEHOUDEN DOOR PROFESSOR K. H. VOOUS

OP 9 DECEMBER 1972

BIJ GELEGENHEID VAN HET AFSCHIED VAN DR. H. N. KLUYVER

ALS LID VAN DE REDACTIE VAN ARDEA EN LIMOSA

Waarde Kluyver, Beste Huib,

Bij je afscheid als redacteur van onze tijdschriften, een functie die je 16 jaar hebt vervuld, zou ik graag, mede namens de gehele redactie, enkele woorden tot je richten.

Men heeft destijds schetsenderwijze wel eens van je gezegd, dat je beter van Koolmezen dan van mensen weet, hoe laat ze gaan slapen, hoe laat ze opstaan, wanneer en hoe lang ze hun toilet verzorgen, kortom, wat zij de hele dag, hun gehele leven, doen en laten. Dat is overigens een schromelijke overdrijving. Niet dat je niet veel wetenswaardige kennis over zijn leven, aan de Koolmees hebt weten te ontfutselen! Maar ik ben er ook zeker van, dat je even veel belangstelling voor mensen hebt en, daarbij even nuchter als ten aanzien van de Koolmees, ervan overtuigd bent, dat de mens, ook jezelf, een levenscyclus heeft met onvermijdbare mijlpalen langs zijn weg. Eén zo'n mijlpaal passeer je vandaag, in het jaar waarin je je 71ste levensjaar bent ingegaan, en wij willen je daarbij vergezellen.

Het is een gedenkwaardige mijlpaal, want sedert de totstandkoming van de N.O.U. uit de Nederlandse Ornithologische Vereniging en de Club van Nederlandse Vogelkundigen, op 1 januari 1957, heb je deel uitgemaakt van de redactie van onze beide tijdschriften Ardea en Limosa. In al die jaren heb je een belangrijke persoonlijke bijdrage geleverd aan het vaste streven om aan elk van deze tijdschriften een eigen karakter te geven, dan wel het verkregen karakter te bestendigen. Nu is in de geschiedenis van de N.O.U. en zijn voorgangers N.O.V. en Club, dat mag ook wel gesteld worden, een 16-jarig redacteurschap niet buitengewoon, want G. J. van Oordt heeft 32 jaar en G. C. A. Junge 23 jaar deel uitgemaakt van de redactie van Ardea (en de meeste jaren daarvan als redactie-secretarissen) en C. G. B. ten Kate was maar liefst 42 jaar redactie-secretaris van Limosa. De geschiedenis van de N.O.U. en de ontwikkeling van de ornithologie in Nederland zouden zich zonder de persoonlijke inzet van enkelingen, waaronder ook jij gerekend moet worden, niet hebben kunnen ontwikkelen tot wat zij thans zijn. En het is goed daaraan op dit ogenblik te denken.

Vooraf toen Ten Kate in 1970 zijn functie van redactie-secretaris van Limosa neerlegde en toen ik mij eveneens in 1970 als redactie-secretaris van Ardea moest terugtrekken in verband met de voorbereiding van het XV Internationale Ornithologische Congres en voor het Europese Natuurbeschermingsjaar, heb je veel van het meer tijd vergende eigenlijke redactie-werk, samen met Noke Croin en Harold Dekhuijzen, op je genomen. Natuurlijk was dat eerst vreemd, want redigeren in de zin van stukken persklaar maken

is een wonderlijke zaak. Voor degenen die achter de schermen weten te kijken, of tussen de regels door kunnen lezen, is in een tijdschrift overal de hand (en vooral de geest) van de redacteur terug te vinden. Zij merken ook waar de redacteur gefaald heeft en stellen al gauw vast dat dit falen meestal ten koste gaat van de auteur, die daarvan ten onrechte de schuld krijgt. Van de redacteur wordt verwacht dat hij zich in dienst stelt van de auteur en van de lezer beiden. Vervuld van deze gedachte heb je je taak uitgevoerd. En zoals iedere redactie-secretaris zijn eigen persoonlijkheid in zijn werk legt en zijn eigen taakopvatting heeft, heb ook jij dat gedaan en ik dacht dat je daarin ten voeten uit te herkennen bent geweest: behalve te letten op het goede en voor iedere lezer duidelijk gebruik van de Nederlandse of Engelse taal (de redacteur vraagt zich vaak af: wat bedoelt de schrijver eigenlijk; komt hetgeen hij wil zeggen wel goed over?), ben je meer dan een van ons allen er op gespitst geweest in een aangeboden manuscript *die* onderdelen van een onderzoek aan te wijzen die weinig terzake of onvoldoende of verkeerd onderzocht waren, terwijl je nieuwe of aanvullende wegen voor voortgang of uitbreiding van zo'n onderzoek aanwees. Alles met het doel: de auteur behulpzaam te zijn en de lezers van onze tijdschriften artikelen van hoge kwaliteit aan te bieden. Deze doelbewuste, gestage, stapsgewijze, niet overhaaste, maar zeer vasthoudende opbouw van een onderzoek is, meen ik, kenmerkend voor je denkwijze en je werk. Je hebt ook ons als mede-redacteurs van deze werkwijze doen profiteren en wij zijn je daarvoor dankbaar.

Je hebt van jezelf wel eens gezegd, dat je geen bioloog bent, maar een landbouwkundig ingenieur en doctor in de landbouwkunde. Nu kunnen de verschillen daartussen erg subtiel zijn (maar ik zie ze wel, helaas, moet ik zeggen), maar jij hebt in mijn ervaring zo'n door en door biologische denkwijze ontwikkeld, dat ik wat jezelf betreft je op dit punt durf tegen te spreken. Maar misschien ben je de laatste jaren zelf ook wat anders hierover gaan denken.

Nog twee andere aspecten van je werk als redacteur zou ik willen noemen: (1) je belangstelling voor „gewone”, „alledaagse” problemen, die later allerm minst gewoon of onbelangrijk blijken te zijn en (2) je belangstelling voor *veel* takken van de ornithologie, die buiten je eigen vakgebied reiken. Het zijn beide zaken die schaars beginnen te worden onder de Nederlandse ornithologen en met name ook in N.O.U.-kringen. Maar zij zijn, in mijn gevoel, wel essentieel voor een goede wetenschapsbeoefening en zeker voor een goed redacteurschap.

Niet iedere ornitholoog uit Europa die voor het eerst Noord-Amerika bezoekt, durft het aan om daar uitgerekend een van de gewoonste vogelsoorten te gaan bestuderen. Toch vond jij ten aanzien van de Noord-Amerikaanse Zwartkopmees of Black-capped Chickadee *Parus atricapillus* in 1959 in korte tijd allerlei nieuwe, oecologisch interessante gegevens die in *The Auk* (1961, 78: 532–550) zijn gepubliceerd.

Zo was het ook in Afrika, waar je in Rhodesië een van de gewoonste en

meest wijd verspreide vogelsoorten, de Senegal Lachduif of Palmduif *Streptopelia senegalensis* bij zijn nest ging waarnemen en waar je een bijzonder belangwekkend geval van nestpredatie door een kleine roofvogel (*Micronisus gabar*) meemaakte en fotografisch vastlegde (Ardea (1966) 54:90).

En om een ander voorbeeld te noemen: jij en ik hebben ons wel eens een beetje zitten te vermaken met de gedachte dat wij vrijwel de enige ornithologen waren die zich in 1961 *niet* naar de weilanden van Opmeer in de kop van Noord-Holland hebben laten lokken om daar de zeldzame dwaalgast *Chettusia gregaria*, de Steppenkievit, in ogenschouw te nemen. Voor zulke zeldzaamheden heb je altijd weinig belangstelling gehad. [Achteraf had ik deze vogel toch wel graag gezien. Voor een bepaald probleem dat mij thans bezig houdt had ik er veel van kunnen leren. Nu zou ik ervoor naar Kazachstan moeten reizen!]

Behalve lid van de redactie van onze tijdschriften ben je ook bestuurslid van de N.O.V. geweest en het mag hier ook nog wel eens worden vermeld dat je in 1946–1947 een bijna met succes bekroonde poging hebt ondernomen om tot de fusie van N.O.V. en Club te komen; een poging die ongetwijfeld heeft bijgedragen tot het effenen van de weg die tien jaar later tot het ontstaan van de N.O.U. heeft geleid.

Voor je stimulerend, eerlijk en altijd opbouwend aandeel aan het redactionele werk aan onze tijdschriften en de genoegelijke en collegiale omgang, ook met de jongere redactieleden, zeg ik je, mede namens de gehele redactie, van harte dank. Wij zullen je in de redactie missen, zoals ik er ook van overtuigd ben, dat jij van jouw kant het redactie-werk zult missen, zij het, dat je het ook als een verlichting van je dagelijkse plichten zult ervaren.

Je opvolgers, Dr. A. J. Cavé voor Ardea en Drs. W. J. Wolff voor Limosa, zullen misschien niet zonder schrik hebben angehooord hoe groot en moeilijk de taak van redacteur van een wetenschappelijk tijdschrift is. Inderdaad, vaak een ondankbaar werk, vooral wanneer men de in doorsnee slechte toestand van de aangeboden manuscripten beschouwt waarin Nederlandse auteurs uitmunten en die het dan een vanzelf sprekende zaak vinden dat er een behoorlijk gedrukt artikel van gemaakt wordt. Bescheidenheid in optreden en een ruime en welgemeende belangstelling voor *alle* aspecten van de ornithologie en de bereidheid zich in te zetten en zich tijd en moeite te getroosten voor het werk van *anderen* (de auteurs) en voor het genot van de tijdschriftlezers, zijn de vereisten die U van Kluyver hebt kunnen leren. U moet daarin wel Uw eigen weg en eigen inzicht volgen, zoals ook Kluyver altijd binnen de redactie een eigen, werkzame persoonlijkheid is geweest.

Beste Huib: voor dit alles en voor je voorbeeld zijn wij, redactie, en stellig ook alle lezers van Ardea en Limosa, jou en je je met zorg omringende vrouw, van harte dankbaar.